

Graven in de oevers van de Aa bij de Ter Aaseweg in Nieuwer ter Aa

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven en een aanvullend booronderzoek

N. Bouma en J.J. Jetses

CONCEPT

Colofon

ADC Rapport 6270

Graven in de oevers van de Aa bij de Ter Aaseweg in Nieuwer ter Aa

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven en een aanvullend booronderzoek

N. Bouma en J.J. Jetses

In opdracht van: Samen Thuis vastgoedontwikkeling

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, december 2023

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie door: drs. G.L. Williams

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Nijverheidsweg-Noord 114
3812 PN Amersfoort
T 033 299 8181
E info@archeologie.nl
W www.archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	8
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	8
1.4 Opzet van het rapport	9
2 Methoden en technieken	10
2.1 Proefsleuvenonderzoek	10
2.2 Aanvullend booronderzoek	11
3 Resultaten	12
3.1 Fysisch geografisch onderzoek	12
3.1.1 Profielkolommen	12
3.1.2 Aanvullend booronderzoek	13
3.2 Sporen en structuren	13
3.3 Vondstmateriaal	16
4 Conclusies	17
4.1 Algemeen	17
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	17
5 Waardering en selectieadvies	20
5.1 Waardering van de vindplaats	20
5.2 Selectieadvies	20
Literatuur	21
Lijst van afbeeldingen	21
Lijst van tabellen	21
Bijlage 1: Boorstaten aanvullend booronderzoek	22
Verklarende woordenlijst	23
Afkortingen in de database	25

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Utrecht
Gemeente:	Stichtse Vecht
Plaats:	Nieuwer ter Aa
Toponiem:	Ter Aaseweg
Coördinaten:	127.419 / 466.921 127.393 / 466.836 127.214 / 466.720 127.179 / 466.819
Projectverantwoordelijke:	Drs. N. Bouma
Opdrachtgever:	Samen Thuis vastgoedontwikkeling Contactpersoon: Dhr. R. van Veen Tel: 06 50241799 E-mail: info@rapgebiedsontwikkeling.nl
Bevoegde overheid:	Gemeente Stichtse Vecht
Deskundige namens de bevoegde overheid:	D.R. Stiller (omgevingsdienst regio Utrecht)
Goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	
Archiszaaknummer:	5471845100
ADC-projectcode:	1480
Complex en ABR codering:	Infrastructuur percelering (IPER)
Periode(n):	IJzertijd/Romeinse tijd en Nieuwe tijd
KNA versie:	4.1
Geomorfologische context:	Rivierinversierug
NAP hoogte maaiveld:	-0,10 m tot -0,65 m NAP
Maximale diepte onderzoek:	0,6 m -mv
Uitvoering van het veldwerk:	18 en 19 oktober 2023
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Utrecht

Samenvatting

In opdracht van Samen Thuis vastgoedontwikkeling heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Nieuwer ter Aa zuidzijde. Daarnaast is een vijftal aanvullende boringen gezet helemaal in het noorden van het plangebied. In het gebied zullen nieuwe woningen worden gebouwd. Vooronderzoek heeft aangetoond dat zich op deze locatie oever- op beddingafzettingen van de Oud-Aa meandergordel bevinden. In de top van de oeverafzettingen bevindt zich een laklaag, een potentieel bewonings- of loopniveau, met houtskoolresten daarin. Deze zou kunnen dateren in de IJzertijd of Romeinse tijd. Daarnaast werden in het noordoosten van het plangebied resten van de Linie Ter Aa verwacht. De voorgenomen bouwplannen zullen deze mogelijke resten verstoren of zelfs geheel vernietigen.

In de proefsleuven bleek dat de verwachting uit het vooronderzoek enigszins moet worden bijgesteld. De bodemopbouw was zoals eerder verwacht en bestond uit een pakket met oeverafzettingen van zeer siltige klei met daarop de bouwvoor. Bijna overal is in de top van deze afzettingen een vegetatiehorizont aangetroffen. Een dergelijke vegetatiehorizont is een potentieel bewonings-/loopniveau. Echter bevatte deze vegetatiehorizont geen insluitsels of andersoortige aanwijzingen voor bewoning (zoals een licht verrommelde top of vermenging met ander materiaal dat zou kunnen wijzen op een belopen oppervlak). Mogelijk zijn talrijk aanwezige mangaanconcreties tijdens het vooronderzoek aangezien voor houtskoolfragmenten. Tijdens het onderzoek zijn vier sporen ontdekt. Het betreft greppels die samenhangen met de percelering van het terrein. Deze kunnen allemaal worden gedateerd in de Nieuwe tot vroegmoderne tijd. Eén scherfje handgevormd aardewerk met potgruismagering is aangetroffen in de top van de oeverafzettingen, maar zonder duidelijke context. Dit scherfje heeft een vermoedelijke datering in de IJzertijd, maar een datering in de Romeinse tijd kan niet worden uitgesloten.

Bij het aanvullende booronderzoek is eenzelfde soort bodemopbouw aangetroffen als bij de proefsleuven met een afwisseling van sterk tot uiterst siltige kleiafzettingen. In slechts één van de vijf boringen is daarbij de vegetatiehorizont waargenomen. Daarnaast week de bodemopbouw bij de meest noordoostelijke boring enigszins af van de rest met meer zandige in plaats van siltige klei

In de proefsleuven zijn geen aanwijzingen gevonden voor een archeologische vindplaats. In het uiterste noordoosten van het plangebied is de toekomstige in- en uitrit van de nieuwe wijk gepland. Dit deel is echter nog niet beschikbaar voor onderzoek. In de toekomst zal hier een opgraving – variant archeologische begeleiding plaatsvinden. ADC ArcheoProjecten adviseert het bevoegd gezag om de overige delen van het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende perioden.

Archeologische periode		Datering	Geologisch tijdperk	
Nieuwste tijd	C	1795	Holoceen	Laat-Subatlanticum
Nieuwe tijd	B	1650		
	A	1500		
Middeleeuwen	Late Middeleeuwen B	1250		
	Late Middeleeuwen A	1050		
	Ottoons	900		
	Karolingisch	725		
	Merovingisch laat	525		
	Merovingisch vroeg	450		
	Laat	270		
Romeinse tijd	Midden	70 na Chr.		
	Vroeg	15 voor Chr.		
IJzertijd	Laat	250		Vroeg-Subatlanticum
	Midden	500		
	Vroeg	800		
Bronstijd	Laat	1100	Pleistoceen	Subatlanticum
	Midden	1800		
	Vroeg	2000		
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850		
	Midden	4200		
	Vroeg	4900/5300		
Mesolithicum (Midden-Steentijd)	Laat	6450		Atlanticum
	Midden	8640		
	Vroeg	9700		
Prehistorie	Laat	12.500		Weichselien
	Jong B	16.000		
	Jong A	35.000		
	Midden	250.000		
	Oud	416.000		
		463.000		
		384.000		
		336.000		
		322.000		
		241.000		
Paleolithicum (Oude Steentijd)	Midden	114.000		Eemien
		126.000		
		236.000		
		241.000		
		250.000		
		322.000		
		336.000		
		384.000		
		416.000		
		463.000		

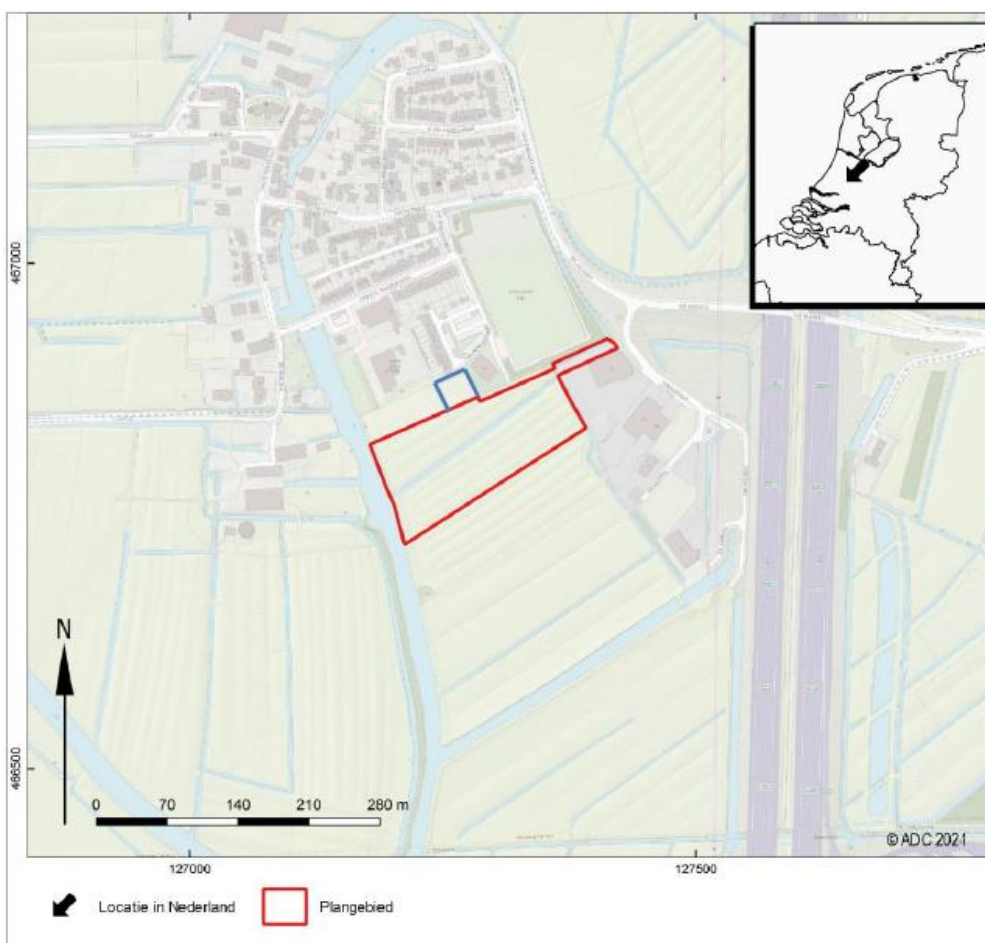

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Samen Thuis vastgoedontwikkeling heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Nieuwer ter Aa zuidzijde (afb. 1). Het noordelijke terrein is later bij het plangebied betrokken. Daarom zijn hier een vijftal aanvullende boringen gezet. In het plangebied zullen nieuwe woningen worden gebouwd. Vooronderzoek (zie §1.2) heeft aangetoond dat zich op deze locatie oever- op beddingafzettingen van de Oud-Aa meandergordel bevinden. In de top van de oeverafzettingen bevindt zich een laklaag, een potentieel bewonings- of looppniveau met houtskoolresten erin. Deze zou kunnen dateren in de IJzertijd of Romeinse tijd. Daarnaast werden in het noordoosten van het plangebied resten van de Linie Ter Aa verwacht. De voorgenomen bouwplannen zullen deze mogelijke resten verstoren of zelfs geheel vernietigen.

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied met binnen het in het rood het plangebied voor het proefsleuvenonderzoek en in het blauw het plangebied voor het aanvullende booronderzoek.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 2 ha en is momenteel in gebruik als grasland. Het gebied ligt ten zuiden van voetbalvereniging NITA en de bewoonde kern van het dorp Nieuwer ter Aa. Het ligt ten westen van een bedrijventerrein, ten noorden van graslanden en ten oosten van de Aa. In het gebied zijn acht proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van 540 m². Daarnaast zijn vijf aanvullende boringen gezet.

Het veldwerk is uitgevoerd op 18 en 19 oktober 2023. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door J. Dijkstra is opgesteld.¹ Dit ontwerp is goedgekeurd door J. Teters van de gemeente Stichtse Vecht en D.R.

¹ Dijkstra 2023, PvE nummer 23-001 (Goedgekeurd op 28 juli 2023).

Stiller van de Omgevingsdienst regio Utrecht. De vondsten en bijbehorende documentatie die tijdens het IVO zijn verzameld, zijn gedeponeerd in het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten te Utrecht.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: N. Bouma (projectverantwoordelijke en senior archeoloog), J.J. Jetses (veldarcheoloog) en de kraanmachinist van de firma W. Kool Grondverzet B.V. Het vondstmateriaal is bestudeerd door R.C.A. Geerts. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door J.W. Beestman. De contactpersoon bij Samen Thuis vastgoedontwikkeling is Dhr. R. van Veen.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied Nieuwer ter Aa zuidzijde is een eerste archeologische inventarisatie in de vorm van een gecombineerd bureau- en verkennend booronderzoek in het onderzoeksgebied uitgevoerd in april 2021 door ADC ArcheoProjecten.² Dit onderzoek wees uit dat zich in het plangebied afzettingen van de Oud-Aa stroomgordel bevinden. Daarnaast kunnen zich in het noordoosten van het plangebied resten van de Linie Ter Aa bevinden. Bij het verkennend booronderzoek is in de kalkloze oeverafzettingen een laklaag (vegetatiehorizont) aangetroffen. Dergelijke laklagen en kalkloze oeverafzettingen worden geïnterpreteerd als bodems die in het verleden aan het oppervlak hebben gelegen en dus mogelijkheid boden voor bewoning. Op basis van dit vooronderzoek gold een hoge archeologische verwachting voor het plangebied. Daarom is een aanvullend karterend booronderzoek in het plangebied uitgevoerd in november 2021.³ Dit onderzoek heeft de onderzoeksresultaten van het verkennend booronderzoek bevestigd en verfijnd. In het gehele plangebied zijn kalkrijke geulafzettingen met daar bovenop kalkloze oeverafzettingen aanwezig. Een laklaag is tijdens het karterende booronderzoek niet aangetroffen. Deze lijkt dus slechts plaatselijk voor te komen. Daarnaast zijn in de kalkloze oeverafzettingen houtskoolfragmenten waargenomen. Ter hoogte van de Linie ter Aa zijn in de bouwvoor zandbrokken gevonden die mogelijk deel kunnen zijn geweest van het ophogingspakket (wal) of de egalisatie daarvan. Op basis van dit karterende booronderzoek is een proefsleuvenonderzoek geadviseerd en dit advies is door de bevoegde overheid overgenomen

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven en de aanvullende boringen is aangetroffen. De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

Onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek

Algemeen

1. Zijn er archeologische resten (sporen, structuren, vondsten) aangetroffen?
2. Vormen de archeologische resten behoudenswaardige vindplaatsen?
3. Indien het onderzoek geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert: welke verklaring is hiervoor te geven?
4. Bij aanwezigheid van archeologische resten: sluiten deze aan bij de eerder geformuleerde verwachting en conclusies van het vooronderzoek? Zo niet, kan hiervoor een verklaring gegeven worden?

Perioden en vindplaatsen

5. Wat is per archeologische vindplaats in het onderzoeksgebied:
 - a. de ligging, de omvang en begrenzing (verticaal en horizontaal),

² Hessing en Jansen 2022. Archisnummer: 5021751100

³ Hessing 2022. Archisnummer: 5274797100.

- b. aard en complextype,
 - c. de vondst- en spoordichtheid,
 - d. de ouderdom en/of de aanwezige archeologische periode(s),
 - e. de mogelijke informatiewaarde van analyses/determinaties van de vondsten en monsters op basis van de scans,
 - f. de kwaliteit van de resten (gaafheid en conservering)?
6. Is er een ensemblewaarde met vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?

Specifiek

7. Is een vondstlaag aanwezig? Indien niet: welke verklaring kan hiervoor gegeven worden?
8. Indien geen vondstlaag, maar wel een vindplaats: in hoeverre zijn de aangetroffen indicatoren in het vooronderzoek indicatief voor de daadwerkelijk aangetroffen vindplaats? Kunnen uitspraken gedaan worden over de herkenbaarheid van vindplaatsen zonder vondstlaag op basis van de bij het vooronderzoek geziene indicatoren?

Landschappelijk

9. Hoe ziet de bodemopbouw eruit en in hoeverre is deze aangetast door latere ingrepen?
10. Wat is de relatie tussen de vindplaats en het omringende landschap?

Relatie met onderzoekskaders

11. Welke mogelijkheden biedt/bieden de vindplaats(en) voor de beantwoording van onderzoeksvragen binnen regionale onderzoekskaders of de NOaA?

Onderzoeksvragen aanvullend booronderzoek

- Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?
- Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?
- Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied? Is een laklaag aanwezig?
- Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?
- Zijn er archeologische indicatoren aangetroffen? Zo ja:
 - Op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?
 - Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?
 - Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?
- In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling? Is vervolgonderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 4.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden. Bij dit synthetiserend onderzoek kan, indien nodig, altijd worden teruggegrepen op de basisgegevens in het e-depot. Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het onderzoek beschreven, achtereenvolgens het fysisch geografisch onderzoek, de aangetroffen sporen en structuren en het verzamelde vondstmateriaal. In hoofdstuk 4 volgt de conclusie van het onderzoek en worden op basis van de resultaten de onderzoeksvragen beantwoord. Tenslotte wordt in het vijfde hoofdstuk de vindplaats gewaardeerd en een selectieadvies gegeven over de behoudenswaardigheid ervan.

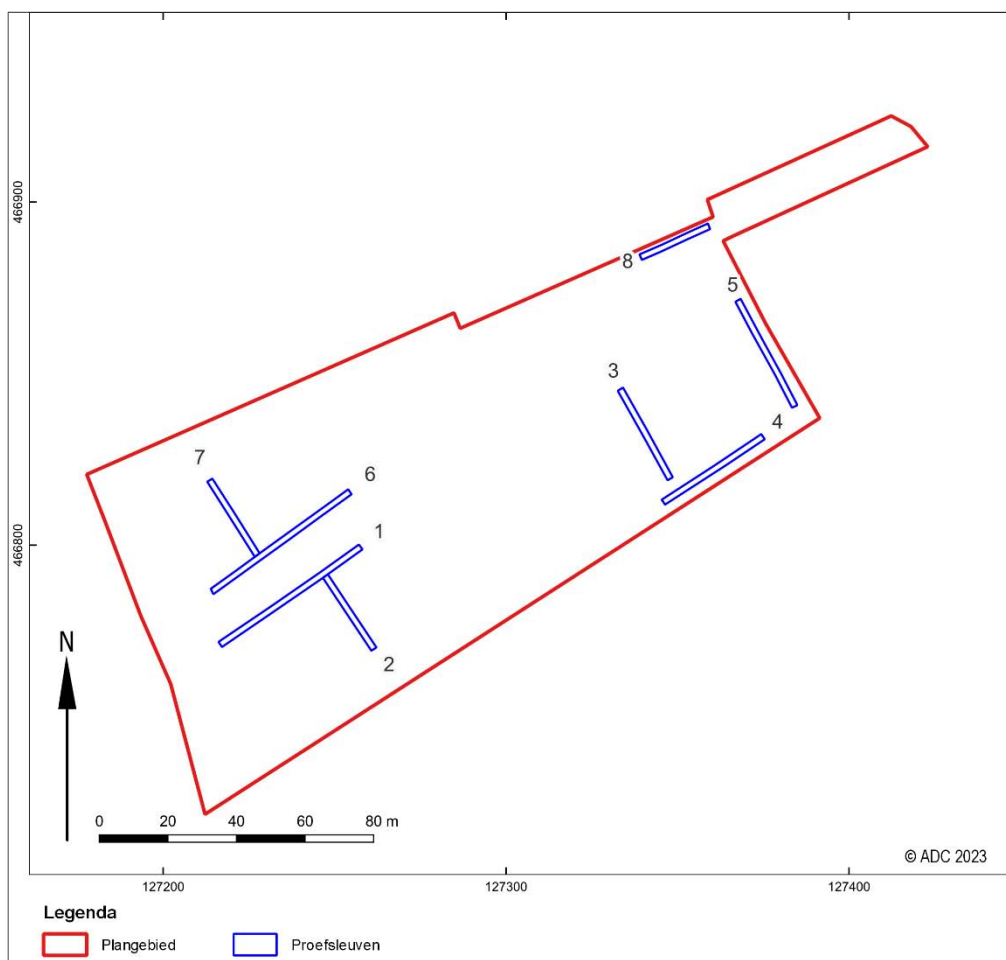

2 Methoden en technieken

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 4.1 en het PvE. Voorafgaand aan het graafwerk zijn foto's gemaakt van de beginsituatie en omgeving van het plangebied.

2.1 Proefsleuvenonderzoek

Tijdens het IVO-P zijn acht proefsleuven aangelegd (afb. 2). De proefsleuven waren geconcentreerd in het westelijke en uiterst oostelijke deel van het plangebied. Deze sleuven zijn NNW-ZZO en WZW-ONO georiënteerd en staan daarbij loodrecht op elkaar.

Afb. 2. Overzicht van alle aangelegde proefsleuven.

In het PvE werd een werkwijze voorgesteld waarbij de proefsleuven in die delen van het plangebied werden aangelegd waar gedurende het booronderzoek houtskoolfragmenten zijn aangetroffen of aanwijzingen voor een laklaag aanwezig waren. De sleuven waren één bak breed (2 m) en variërend in lengte, mede afhankelijk van het aantal boringen waar dergelijke indicatoren voor mogelijke archeologische resten zijn aangetroffen.

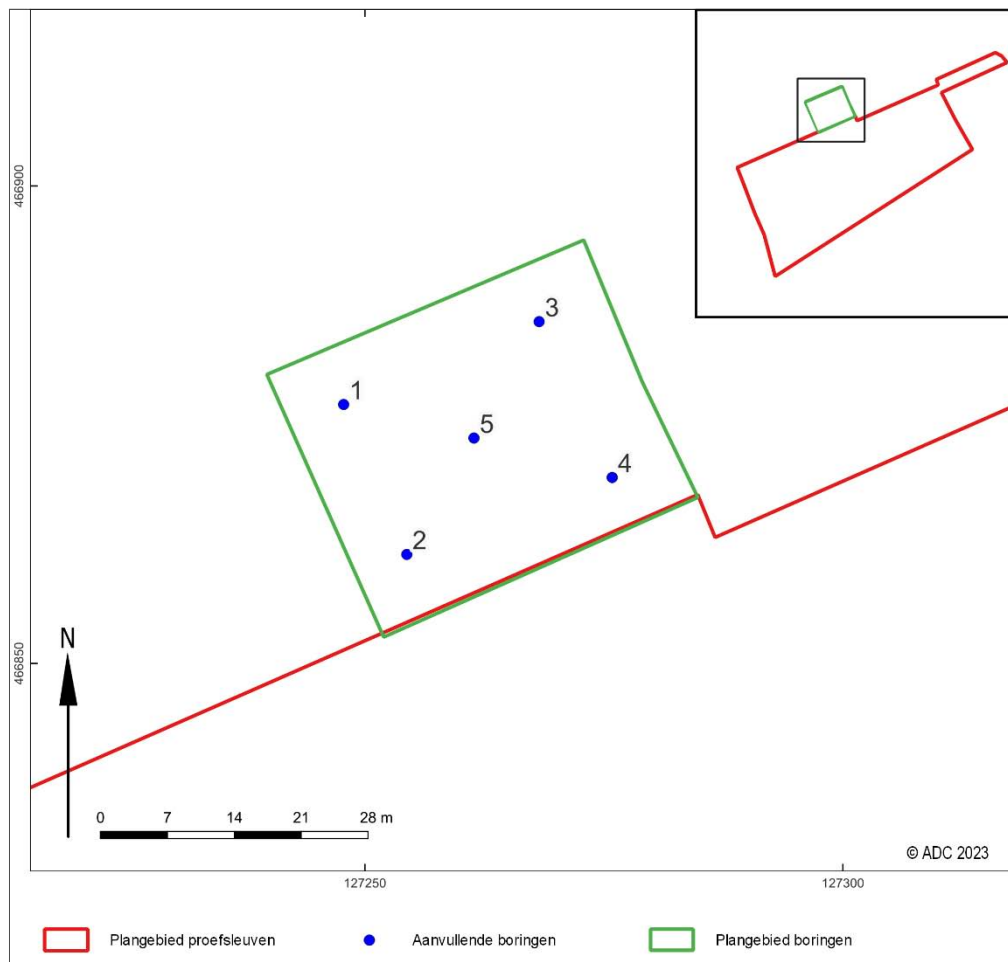
De vlakken zijn machinaal aangelegd door een rupskraan met gladde bak. Het vlak is voorzichtig laagsgewijs verdiept in laagjes van 5 cm totdat grondsporen zich begonnen af te tekenen of bij afwezigheid daarvan tot in de top van de natuurlijke afzettingen. Tijdens de aanleg van het vlak zijn vondsten in vakken van 2 x 5 m verzameld. Alleen bijzondere vondsten zijn als puntvondsten ingemeten. Grondsporen zijn direct ingekrast en voorzien van een spoornummer. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en digitaal ingemeten met behulp van een GPS, waarbij om de 5 m een hoogte van het vlak en maaiveld is ingemeten. Relevante grondsporen zijn met de hand gecoupeerd waarbij vondsten zijn verzameld. Coupes zijn gefotografeerd en getekend op schaal

1:20. Na het aanleggen van het vlak werden profielkolommen aangelegd. De profielkolommen zijn gefotografeerd en getekend (op schaal 1:20) en vervolgens beschreven.

2.2 Aanvullend booronderzoek

Bij het aanvullende booronderzoek zijn vijf boringen gezet op een terrein direct ten noorden van het oorspronkelijke plangebied, dat nog niet was meegenomen bij het vooronderzoek (afb. 3). Deze boringen zijn gezet met een edelmanboor met een diameter van 10 cm. Per laag is vervolgens een diepte en beschrijving gegeven. De boorpunten zijn ingemeten met een GPS.

Afb. 3. Locatie van de aanvullende boringen.

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

3.1.1 Profielkolommen

De algemene bodemopbouw is als volgt: De laag waarin het sporenvlak is gelegen (S5000) bestaat uit een grijze matig siltige licht ijzerhoudende klei (afb. 4). Deze afzettingen worden als oeverafzettingen geïnterpreteerd. Daarboven, op ongeveer 50 cm -mv of -0,70 m NAP, ligt een ca. 15 cm dikke, donkergrijze matig siltige, licht mangaanhoudende klei (S2000). Deze laag wordt geïnterpreteerd als vegetatiehorizont in de top van de oeverafzettingen. Tenslotte ligt daarbovenop de geroerde bovengrond of bouwvoor (S1000). Het terrein kent enige hoogteverschillen waardoor ook de dieptes van de bodemlagen licht kunnen verschillen. Deze verschillen bedragen over het algemeen echter niet veel meer dan 20 cm. Daarnaast lopen over het terrein van west naar oost enkele smalle afwateringsgeultjes.

Afb. 4. De bodemopbouw in een profielkolom van het oostprofiel van put 2.

Uitzondering is de bodemopbouw in put 8. In het westen van deze put komt de natuurlijke bodem namelijk sterk omhoog en is veel zandiger dan in het oosten van de put (afb. 5). Daarbij dagzoomt de vegetatiehorizont (S2000) waarna hij in het uiterste westen van de proefsleuf in het profiel geheel niet meer aanwezig is. De top van de oeverafzettingen bestaat in het westelijke deel uit een licht tot matig zandige licht bruingrijze klei (S5001 en S5002). In het oostelijke deel van deze put bestaat de natuurlijke bodem uit grijze matig siltige klei (S5000). Ook in het noordwesten van put 5 wijkt de bodemopbouw iets af. Daar is de laag waarin het sporenvlak is aangelegd namelijk wat zandiger dan op de andere locaties (S5001).

Afb. 5. De bodemopbouw van het noordprofiel in het westen van put 8.

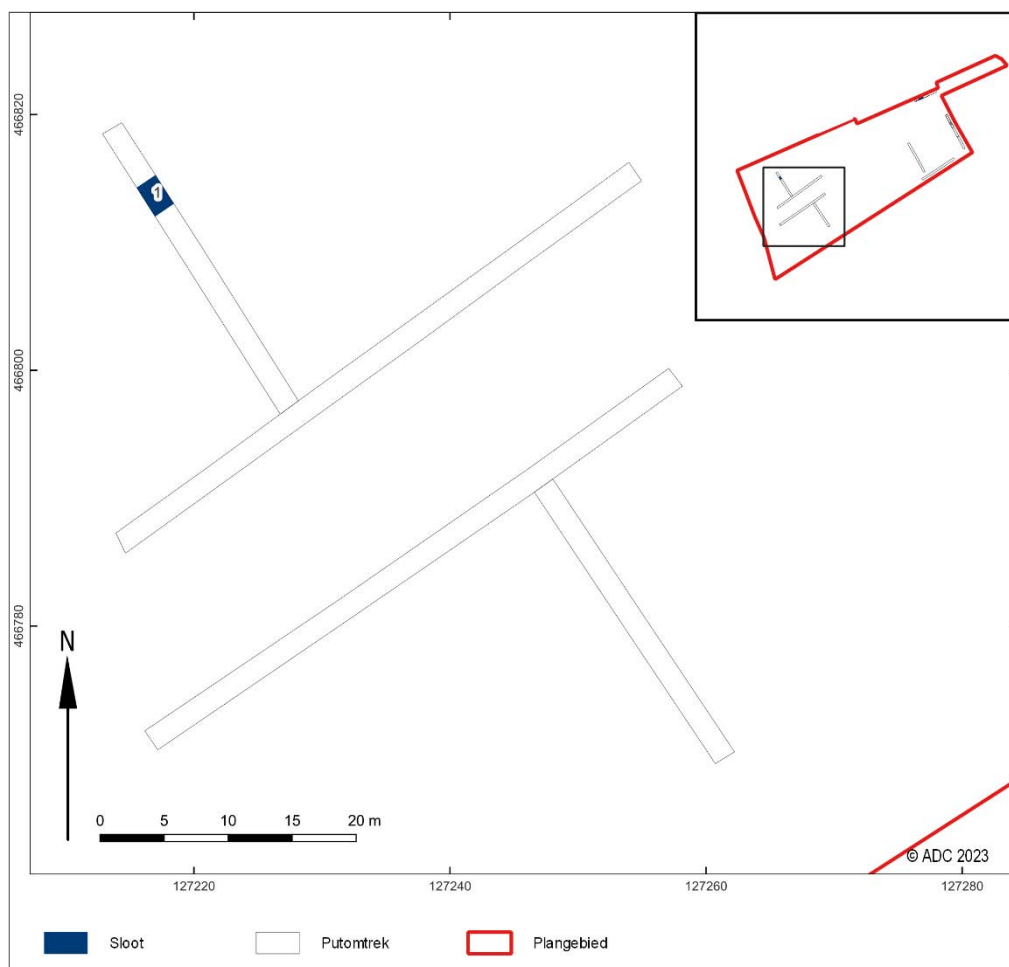
3.1.2 Aanvullend booronderzoek

De bodemopbouw zoals die in de aanvullende boringen is aangetroffen, lijkt erg op de bodemopbouw in de profielkolommen van de proefsleuven (bijlage 1). Op 1,5 m -mv (1,35 tot 1,5 m -NAP) bevindt zich een lichtgrijze zwak zandige tot uiterst siltige klei met sporen van schelpgruis en enkele ijzervlekken. Daarboven vanaf ongeveer 1,3 m -mv (1,15 tot 1,3 m -NAP) ligt een lichtgrijze tot grijze sterk siltige klei met enkele ijzer- en mangaanvlekken. Op een hoogte van 0,7 tot 0,5 m -mv (0,35 tot 0,7 m -NAP) wordt dit een grijze tot donkergrijze sterk siltige klei. In deze laag zijn soms enkele fragmentjes roodbakkend puin aanwezig. Vervolgens ligt op ongeveer 0,3 m -mv (0,15 tot 0,3 m -NAP) de donkergrijsbruine bouwvoor. In boring nummer 3 is een afwijkende bodemopbouw te zien. Vanaf een diepte van 0,9 m -mv (0,8 m -NAP) begint de klei steeds zandiger te worden en wisselen lagen met zwak zandige en sterk zandige klei elkaar af. In de meeste boringen is geen duidelijke vegetatiehorizont aanwezig zoals in de proefsleuven wel het geval was. Alleen in boring 5 is tussen 0,35 en 0,55 m -mv (0,30 en 0,50 m -NAP) een dergelijke slecht ontwikkelde vegetatiehorizont herkend.

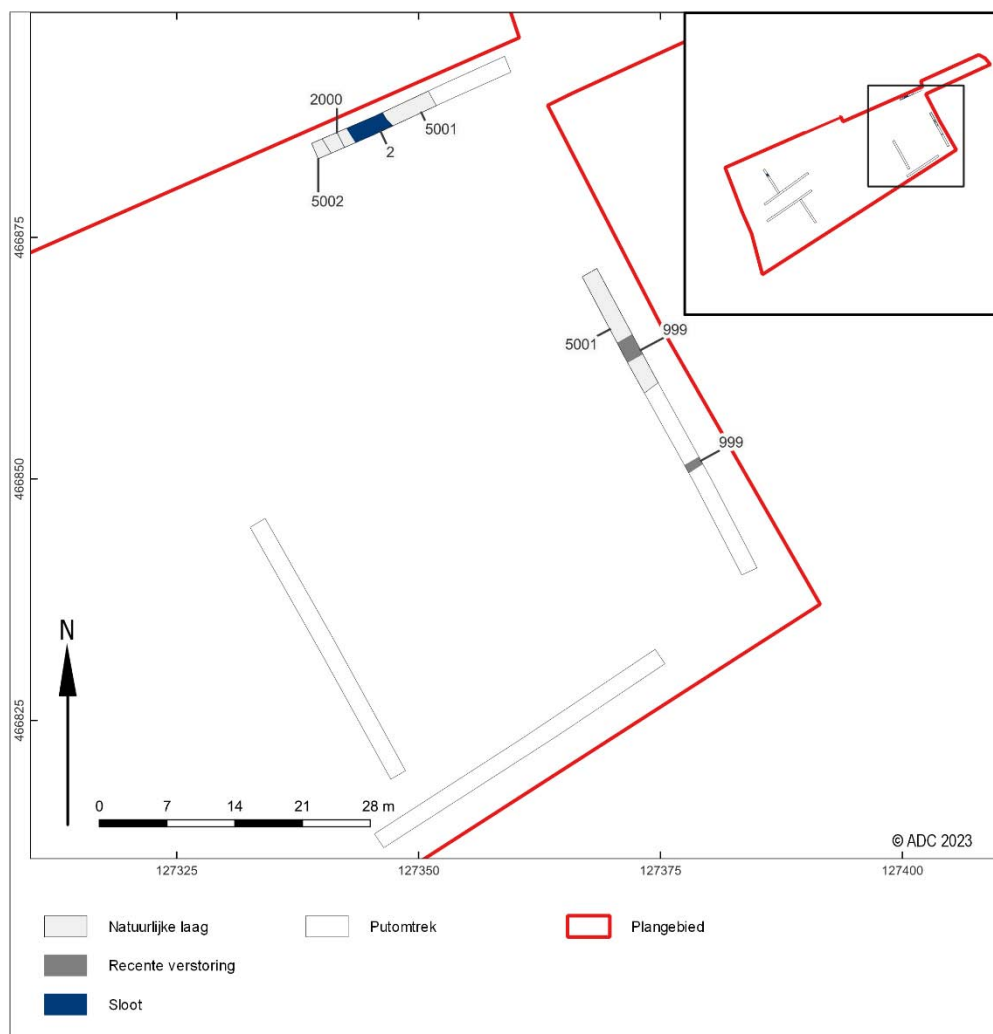
3.2 Sporen en structuren

Gedurende het onderzoek zijn vier sporen aangetroffen (afb. 6 en 7). Twee daarvan zijn recente verstoringen (S999), waaronder een sleuf gegraven voor een drain. De andere twee betreffen sloten of greppels waarin enkele vondsten met een datering in de vroegmoderne tijd zijn gedaan (zie ook paragraaf 3.3). De sloot in werkput 8 (S2) is al op de kadastrale minuut van 1811-1832 aanwezig en moet dus zeker vóór 1832 zijn gegraven (afb. 8).⁴ De overige sloten of greppels zijn niet op het historische kaartmateriaal terug te zien. De oriëntatie van de sloten en de recente verstoringen is voor beiden NO-ZW en NW-ZO.

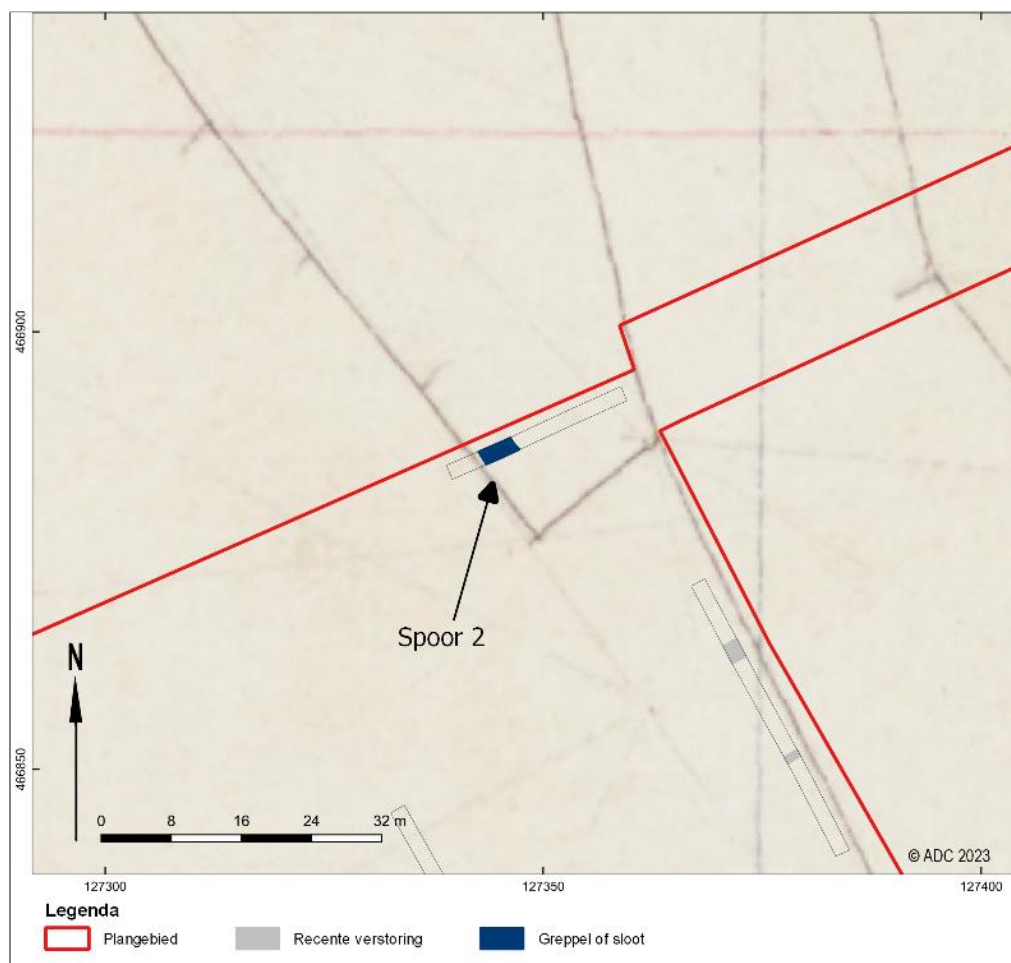
⁴ Beeldbank.cultureelerfgoed.nl

Afb. 6. De allesporenkaart van het westelijke deel van het plangebied.

Afb. 7. De allesporenkaart van het oostelijke deel van het plangebied.

Afb. 8. De sloot (S2) in werkput 8 geprojecteerd op het kadastrale minuutplan uit 1811-1832.

3.3 Vondstmateriaal

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn vier vondsten verzameld. Hiervan komen drie vondsten uit een spoor. Het betreft een stukje bouwmetaal in spoor 1 en twee stukjes industrieel wit aardewerk in spoor 2. Beiden met een datering in de late Nieuwe tijd B of Nieuwe tijd C (zie tabel 1).

In de top van de oeverafzettingen (S5000) in put 6 is een stukje handgevormd aardewerk gevonden. Het betreft een zeer kleine scherf met een rozerode buitenkant en een potgruismagering. Op basis daarvan is een datering in de IJzertijd het meest waarschijnlijk, hoewel een datering in de Romeinse tijd niet kan worden uitgesloten.⁵ Op het vlak is geen grondspoor herkend en het kan niet helemaal worden uitgesloten dat het om een verspoelde vondst gaat.

⁵ Determinatie door R.C.A. Geerts.

4 Conclusies

4.1 Algemeen

De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, kunnen op basis van het huidige onderzoek worden aangepast. Op basis van het vooronderzoek werd een bodemopbouw van oever op beddingafzettingen verwacht. Deze bodemopbouw is inderdaad in de proefsleuven aangetroffen. Daarnaast werden archeologische resten daterend vanaf de vroege IJzertijd verwacht. Dergelijke resten zijn bij het proefsleuvenonderzoek niet aangetroffen, behalve één klein aardewerkfragment zonder duidelijke context. Tenslotte werden in de noordoosthoek van het plangebied resten van de Linie Ter Aa verwacht. Hiervoor zijn op basis van het proefsleuvenonderzoek geen aanwijzingen gevonden. Echter zal in de toekomst (naar verwachting in 2025) in het uiterste noordoosten van het plangebied een archeologische begeleiding plaatsvinden ten behoeve van de aanleg van een nieuwe in- en uitrit voor de wijk. Daarbij kunnen in het bijzonder resten van deze linie worden verwacht.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld, zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het onderzoek.

Onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek

Algemeen

1. *Zijn er archeologische resten (sporen, structuren, vondsten) aangetroffen?*

Er zijn vier archeologische grondsporen aangetroffen, waarvan twee recente verstoringen en twee sloten uit de late Nieuwe tijd. Daarnaast is een klein mogelijk verspoeld scherfje uit de IJzertijd gevonden.

2. *Vormen de archeologische resten behoudenswaardige vindplaatsen?*

Nee, de aangetroffen archeologische resten hebben een geringe wetenschappelijke waarde.

3. *Indien het onderzoek geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert: welke verklaring is hiervoor te geven?*

Aangezien de bodemopbouw nagenoeg intact is, zal de afwezigheid van archeologische fenomenen waarschijnlijk komen door het (nagenoeg) ontbreken van menselijke activiteit binnen het plangebied. Mogelijk bevinden zich elders op de oeverafzettingen van de Oud-Aa meandergordel in de omgeving van het plangebied gronden die beter geschikt werden bevonden om te wonen en te akkeren.

4. *Bij aanwezigheid van archeologische resten: sluiten deze aan bij de eerder geformuleerde verwachting en conclusies van het vooronderzoek? Zo niet, kan hiervoor een verklaring gegeven worden?*

Er zijn slechts zeer beperkte archeologische resten aangetroffen in de vorm van twee sloten of greppels die samenhangen met de parcellering van het terrein.

Perioden en vindplaatsen

5. *Wat is per archeologische vindplaats in het onderzoeksgebied:*

- a. *de ligging, de omvang en begrenzing (verticaal en horizontaal),*
- b. *aard en complextype,*
- c. *de vondst- en spoordichtheid,*
- d. *de ouderdom en/of de aanwezige archeologische periode(s),*
- e. *de mogelijke informatiewaarde van analyses/determinaties van de vondsten en monsters op basis van de scans,*
- f. *de kwaliteit van de resten (gaafheid en conservering)?*

6. *Is er een ensemblewaarde met vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?*

Behoudens twee greppels die in de 19e of 20e eeuw zijn gedempt en één losse vondst is er geen archeologische vindplaats aangetroffen.

Specifiek

7. Is een vondstlaag aanwezig? Indien niet: welke verklaring kan hiervoor gegeven worden?

Er is wel een vegetatiehorizont aangetroffen, maar zonder insluitsels of archeologische indicatoren. Misschien werd het terrein op een manier gebruikt die geen of weinig archeologische sporen na heeft gelaten, bijvoorbeeld als weide of hooiland. Ook kan het betekenen dat er zich geen nederzetting, erf of huisplaats in de directe nabijheid van het plangebied heeft bevonden.

8. Indien geen vondstlaag, maar wel een vindplaats: in hoeverre zijn de aangetroffen indicatoren in het vooronderzoek indicatief voor de daadwerkelijk aangetroffen vindplaats? Kunnen uitspraken gedaan worden over de herkenbaarheid van vindplaatsen zonder vondstlaag op basis van de bij het vooronderzoek geziene indicatoren?

Er is geen vondstlaag aangetroffen binnen het plangebied. Wel is een vegetatiehorizont geconstateerd. Deze bevatte echter geen vondstmateriaal en ook geen houtskoolfragmenten, zoals het vooronderzoek deed vermoeden. Het is mogelijk dat enkele mangaanconcreties in de vegetatiehorizont zijn aangezien voor houtskoolfragmenten.

Landschappelijk

9. Hoe ziet de bodemopbouw eruit en in hoeverre is deze aangetast door latere ingrepen?

De algemene bodemopbouw is als volgt: De onderste laag bestaat uit een grijze sterk siltige klei. Deze afzettingen worden als oeverafzettingen geïnterpreteerd. Daarboven, op ongeveer 50 cm -mv of 0,70 m -NAP, ligt een ca. 15 cm dikke vegetatiehorizont, bestaande uit een donkergrijze sterk siltige klei met mangaanspikkels. Tenslotte ligt daarbovenop de donkergrijsbruine bouwvoor.

Uitzondering is de bodemopbouw in put 8. In het westen van deze put komt de natuurlijke bodem namelijk sterk omhoog. Daarbij dagzoomt de vegetatiehorizont (S2000) waarna hij in het uiterste westen van de proefsleuf in het profiel geheel niet meer aanwezig is. De natuurlijke bodem bestaat in het westelijke deel uit een licht tot matig zandige lichtbruingrijze klei (S5001 en S5002). In het oostelijke deel van deze put bestaat deze laag uit grijze matig siltige klei (S5000). Ook in het noordwesten van put 5 wijkt de bodemopbouw iets af. Daar is de natuurlijke bodem namelijk wat zandiger dan op de andere locaties (S5001).

10. Wat is de relatie tussen de vindplaats en het omringende landschap?

Er is geen vindplaats aangetroffen. De aangetroffen greppels of sloten houden verband met de percelering en mogelijke afwatering van het terrein.

Relatie met onderzoekskaders

11. Welke mogelijkheden biedt/bieden de vindplaats(en) voor de beantwoording van onderzoeksvragen binnen regionale onderzoekskaders of de NOaA?

De onderzoeksresultaten geven geen aanleiding om een relatie te leggen met de NOaA of andere onderzoeksagenda's.

Onderzoeksvragen aanvullend booronderzoek

• Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?

Vanaf 1,5 m -mv (1,35 tot 1,5 m -NAP) bevinden zich verschillende pakketten met lichtgrijze tot donkergrijze oeverafzettingen van de Aa, bestaande uit een zwakzandige tot uiterst siltige klei. In boring 5 is in de top van de oeverafzettingen een vegetatiehorizont aanwezig op 0,55 m -mv (0,50 m -NAP). In de overige boringen zijn hiervoor geen duidelijke aanwijzingen gevonden. De bouwvoor ligt op ongeveer 0,3 m -mv (0,15 tot 0,3 m -NAP). In boring nummer 3 is een iets afwijkende bodemopbouw te zien. Vanaf een diepte van 0,9 m -mv (0,8 m -NAP) begint de klei hier steeds zandiger te worden en wisselen lagen met zwak zandige en sterk zandige klei elkaar af.

• *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*

De bouwvoor reikt tot een diepte van ca. 0,3 m -mv (0,15 tot 0,3 m -NAP). De onderliggende bodemopbouw lijkt intact te zijn.

• *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied? Is een laklaag aanwezig?*

In boring 3 is een slecht ontwikkelde vegetatiehorizont aangetroffen. Deze heeft eenzelfde soort samenstelling als de vegetatiehorizont die is aangetroffen in de proefsleuven. Deze vegetatiehorizont bleek geen archeologische resten te bevatten.

• *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?*

De vegetatiehorizont ligt tussen 0,35 en 0,55 m -mv (0,30 en 0,50 m -NAP).

• *Zijn er archeologische indicatoren aangetroffen? Zo ja:*

- *Op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*
- *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*
- *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

• *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling? Is vervolgonderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?*

In de vijf boringen is alleen in boring 3 een slecht ontwikkelde vegetatiehorizont waargenomen. De oeverafzettingen bestaan net als in de proefsleuven uit een stevige, zwak tot sterk siltige klei zonder archeologische indicatoren. In de proefsleuven zijn op deze oeverafzettingen geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in de vorm van bewoning of begraving. In het noordoosten van het plangebied is in het noorden van proefsleuf 7 en in het westen van proefsleuf 8 sprake van een opduiking van meer zandige klei direct onder het maaiveld. Wellicht vormden deze hoger gelegen en meer zandige oeverafzettingen een meer geschikte vestigingslocatie, maar deze lopen in noordoostelijke richting naar het huidige voetbalveld buiten het plangebied. De verwachting voor archeologische waarden in dit deel van het plangebied is laag. Vervolgonderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek wordt op basis van de onderzoeksresultaten niet noodzakelijk geacht.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering van de vindplaats

De waardestelling, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA-versie 4.1, specificatie VS06) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. De eerste is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op deze vindplaats van toepassing. De fysieke kwaliteit van de vindplaats is gebaseerd op haar conservering en gaafheid. De conservering geeft aan de mate waarin het archeologisch vondstmateriaal bewaard is gebleven, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

Het deel met grondsporen is van onvoldoende omvang om van een representatief deel van een erf of nederzetting te spreken. Er zijn alleen twee greppels of sloten aangetroffen die samen zullen hangen met de afwatering en percelering van het terrein. Er is één fragmentje handgevormd aardewerk gevonden in de top van de oeverafzettingen, maar grondsporen ontbreken. Ondanks deze ene vondst zijn er geen aanwijzingen voor de nabijheid van een erf of nederzetting uit deze periode. De gaafheid/conservering van sporen en vondsten wordt dan ook laag gewaardeerd. De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 2 punten. Dit is een score die laag is en die haar het predicaat 'niet behoudenswaardig' oplevert (tabel 2). Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. Gezien het nagenoeg ontbreken van sporen en vondsten wordt de vindplaats op deze waarden ook laag gescoord. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is 3 punten en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook laag.

Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 4.1).

Waarden	Criteria	Scores			
		Hoog	Midden	Laag	Totale score
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1	2 ≥ 5 behoudenswaardig
	Conservering			1	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	3 ≥ 7 behoudenswaardig
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit	N.v.t.			

5.2 Selectieadvies

Het proefsleuvenonderzoek heeft geen sporen of vondsten opgeleverd die duiden op bewoning of begraving in de nabijheid van het plangebied. Wel zijn er twee greppels of sloten gevonden die in de 19e of 20e eeuw zijn gedempt en één ogenschijnlijk losse vondst van handgevormd aardewerk zonder duidelijke context. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt de vindplaats zowel op fysieke als inhoudelijke gronden laag gewaardeerd en als niet behoudenswaardig aangemerkt. ADC ArcheoProjecten adviseert het bevoegd gezag om het plangebied vrij te geven voor ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het plangebied toch nog archeologische resten kunnen worden aangetroffen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 van de Erfgoedwet.

Dit geldt overigens niet voor het meest noordoostelijke deel van het plangebied waar nog een archeologische begeleiding zal worden uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van de toekomstige in- en uitrit van de nieuwbouwwijk.

Literatuur

Dijkstra, J., 2023: *Programma van Eisen Ter Aaseweg, Nieuwer ter Aa (gemeente Stichtse Vecht)*. Amersfoort (PvE-nummer 23-001).

Hessing, J.Q. en B. Jansen 2022: *Ter Aaseweg, Nieuwer ter Aa, gemeente Stichtse Vecht. Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. Amersfoort (ADC rapport 5441).

Hessing, J.Q., 2022: *Ter Aaseweg, Nieuwer ter Aa, gemeente Stichtse Vecht. Een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een karterend booronderzoek*. Amersfoort (ADC rapport 5872).

Websites

Beeldbank.cultureelerfgoed.nl
Spotinfo.nl

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied met binnen het in het rood het plangebied voor het proefsleuvenonderzoek en in het blauw het plangebied voor het aanvullende booronderzoek.
- Afb. 2. Overzicht van alle aangelegde proefsleuven.
- Afb. 3. Locatie van de aanvullende boringen.
- Afb. 4. De bodemopbouw in een profielkolom in put 2.
- Afb. 5. De bodemopbouw in het westen van put 8.
- Afb. 6. De allesporenkaart van het westelijke deel van het plangebied.
- Afb. 7. De allesporenkaart van het oostelijke deel van het plangebied.
- Afb. 8. De sloot (S2) in werkput 8 geprojecteerd op het kadastrale minuutplan uit 1811-1832.

Lijst van tabellen

- Tabel 1. Overzicht van de verschillende perioden.
- Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 4.1).

Bijlage 1: Boorstaten aanvullend booronderzoek

CONCEPT

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1). Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

¹⁴C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ Niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang).

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend VeldOnderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

CONCEPT

Afkortingen in de database

REFERENTIELIJSTEN

Versie 1.6

AARD SPOOR

Aard van het spoor

Code	Omschrijving
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraaving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring

OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SPB	sparboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

Code	Omschrijving
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKEFORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

Code	Omschrijving
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur

Code	Referentie
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruin (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	huttenleem
HT	hout
KI	kiezel
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	veilige klei
V2	Vk1	kleig veen
V3	VKM	mineraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevormd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
AXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMAT	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PIJP	pijpenkoppes en -stelen
SCH	schelp
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTELM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ¹⁴ C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeemonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen

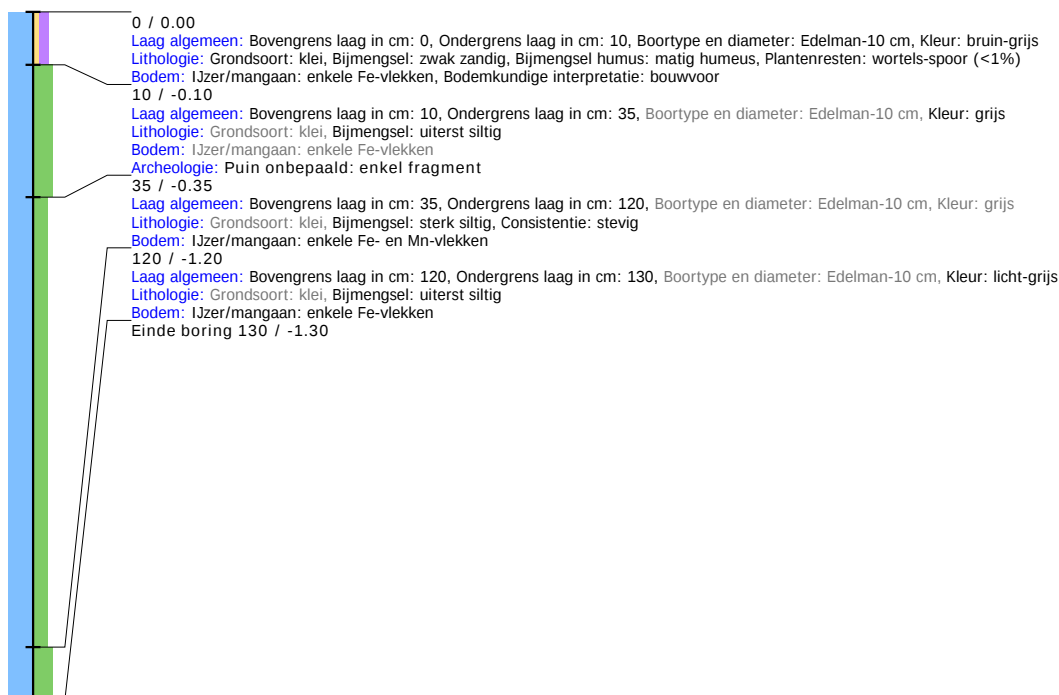
Boring: 001480_1

Kop algemeen: Projectcode: 001480, Boornummer: 1, Beschrijver(s): JJ, Datum: 19-10-2023, Doel boring: archeologie - kartering, Einddiepte boring in cm: 150
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 127247.78, Y-coördinaat in meters: 466877.12, Precisie coördinaat: 1000 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0.15, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Utrecht, Gemeente: Stichtse Vecht, Opdrachtgever: Samen Thuis vastgoedontwikkeling, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 001480_2

Kop algemeen: Projectcode: 001480, Boornummer: 2, Beschrijver(s): JJ, Datum: 19-10-2023, Doel boring: archeologie - kartering, Einddiepte boring in cm: 130
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 127254.39, Y-coördinaat in meters: 466861.41, Precisie coördinaat: 1000 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Utrecht, Gemeente: Stichtse Vecht, Opdrachtgever: Samen Thuis vastgoedontwikkeling, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 001480_3

Kop algemeen: Projectcode: 001480, Boornummer: 3, Beschrijver(s): JJ, Datum: 19-10-2023, Doel boring: archeologie - kartering, Einddiepte boring in cm: 140
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 127268.23, Y-coördinaat in meters: 466885.79, Precisie coördinaat: 1000 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0.1, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Utrecht, Gemeente: Stichtse Vecht, Opdrachtgever: Samen Thuis vastgoedontwikkeling, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

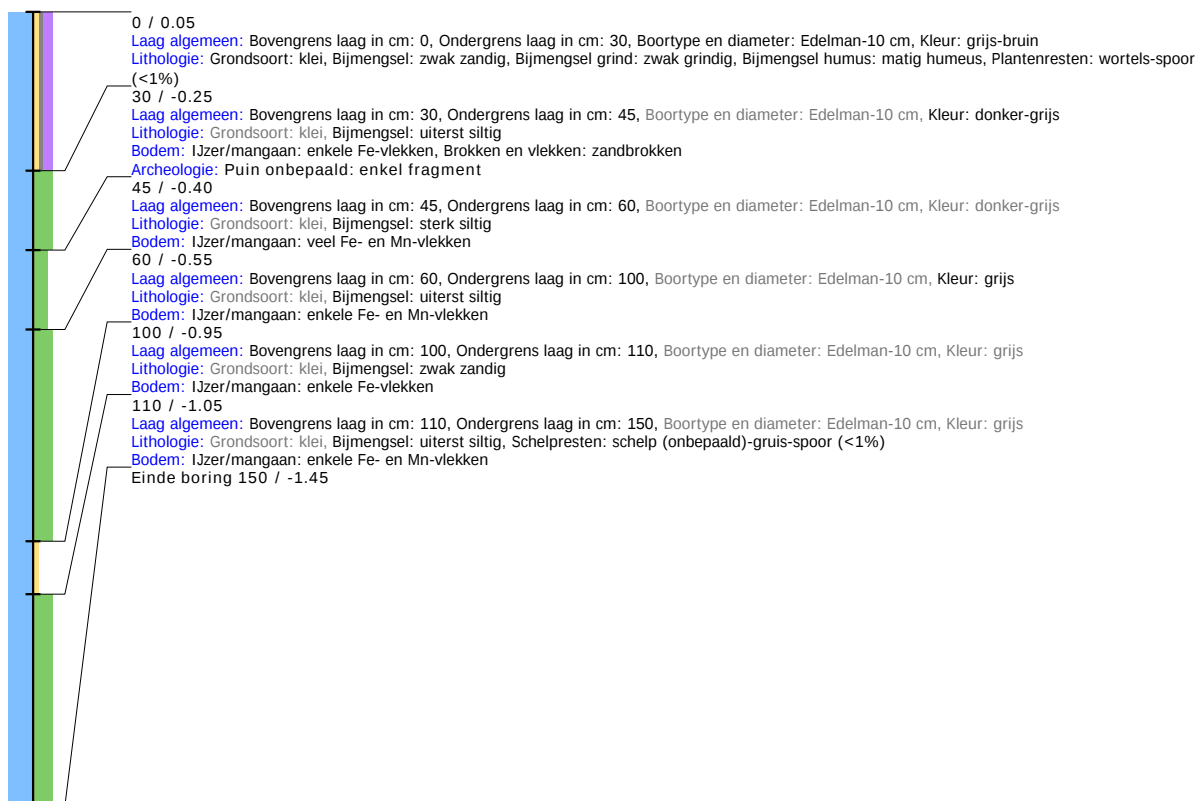
Boring: 001480_4

Kop algemeen: Projectcode: 001480, Boornummer: 4, Beschrijver(s): JJ, Datum: 19-10-2023, Doel boring: archeologie - kartering, Einddiepte boring in cm: 150

Coördinaten: X-coördinaat in meters: 127275.88, Y-coördinaat in meters: 466869.47, Precisie coördinaat: 1000 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),

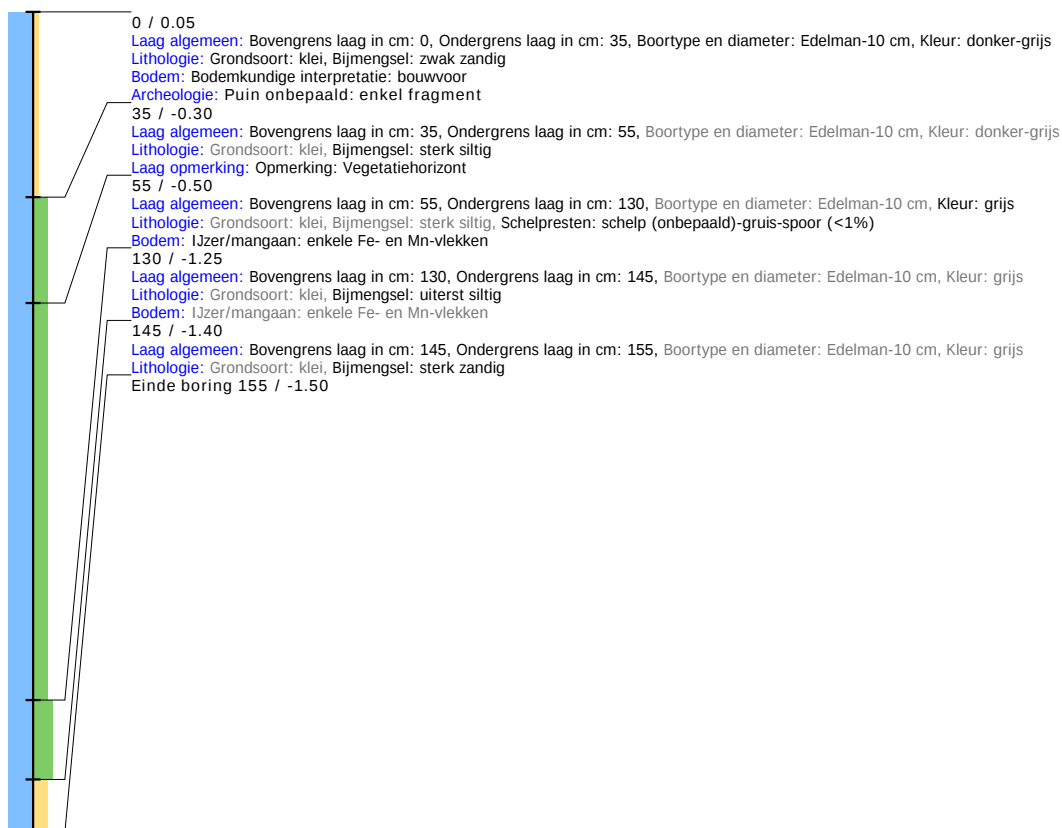
Hoogte maaiveld in meters: 0.05, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS

Plaats: Provincie: Utrecht, Gemeente: Stichtse Vecht, Opdrachtgever: Samen Thuis vastgoedontwikkeling, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 001480_5

Kop algemeen: Projectcode: 001480, Boornummer: 5, Beschrijver(s): JJ, Datum: 19-10-2023, Doel boring: archeologie - kartering, Einddiepte boring in cm: 155
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 127261.41, Y-coördinaat in meters: 466873.6, Precisie coördinaat: 1000 m, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0.05, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Utrecht, Gemeente: Stichtse Vecht, Opdrachtgever: Samen Thuis vastgoedontwikkeling, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

ROM ADVIES ARCHEOLOGIE

Aan Gemeente Stichtse Vecht
T.a.v. M. de Weerd
Onderwerp ROM advies archeologie;
Woningbouwplan Nieuwer Ter Aa
Adviseur ROM I. van Steenberghe
Telefoon 088 - 022 50 00
Datum 19 februari 2024
Kenmerk Z-2023-106276 / D2024-00019369

Inleiding

De gemeente Stichtse Vecht heeft ons gevraagd om te adviseren over het milieuaspect archeologie. Ten aanzien van dit thema is een proefsleuven- en aanvullend booronderzoek gedaan. Het plan betreft circa 16 appartementen, 18 rijwoningen, 9 2-onder-1 kapwoningen, 9 vrijstaande woningen en een zorggebouw voor dementerende ouderen.

We hebben eerder meerdere malen over dit thema geadviseerd (o.a. Z/21/180511 / D – 498749 en Z/21/180511 / D – 694413) we waren toen nog niet akkoord, maar hebben wel ingestemd met het Programma van Eisen voor de betreffende onderzoeken. We zijn nu gevraagd om te beoordelen of het thema archeologie goed onderzocht is en geborgd in het plan.

Korte conclusie

Thema	Beoordeling	Opmerkingen en/of belemmeringen
Archeologie	Akkoord onder voorwaarden	De resultaten van het proefsleuvenonderzoek moeten in het bestemmingsplan worden verwerkt. In het noordoostelijke deel van het plangebied moet nog een archeologische begeleiding worden uitgevoerd.

Advies:

1. Het rapport van het aanvullende archeologische booronderzoek en proefsleuvenonderzoek goed te keuren.
2. De plankaart aan te passen.
3. De paragraaf archeologie aan te passen.
4. De regels voor het aspect archeologie goed te keuren.
5. Het rapport van het aanvullende booronderzoek en proefsleuvenonderzoek toe te voegen aan de bijlagen bij de toelichting.

Inhoudelijke onderbouwing

1.1 Het rapport van het aanvullende booronderzoek en proefsleuvenonderzoek is akkoord.

Wij hebben het rapport beoordeeld en hebben daarop geen opmerkingen. Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en het vastgestelde Programma van Eisen (Dijkstra 2023). De conclusies zijn helder en goed onderbouwd. Het rapport kan definitief gemaakt worden.

2.1 De dubbelbestemming archeologie kan grotendeels van de plankaart worden verwijderd.

Op basis van het uitgevoerde archeologische onderzoek geldt alleen voor het noordoostelijke deel van het plangebied nog een hoge archeologische verwachting. Hier moet de dubbelbestemming archeologie

gehandhaafd te worden (zie afb. 1 in de bijlage). Voor het gehele resterende deel van het plangebied kan de dubbelbestemming archeologie worden verwijderd. De plankaart moet hierop worden aangepast.

3.1 De resultaten van het aanvullende booronderzoek en proefsleuvenonderzoek moeten aan de paragraaf archeologie worden toegevoegd.

In de paragraaf archeologie moet worden vermeld dat bij het aanvullende booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek geen aanwijzingen zijn gevonden voor de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten in het plangebied. Het noordoostelijke deel van het plangebied was tijdens het proefsleuvenonderzoek niet beschikbaar en kon daarom niet worden meegenomen in het onderzoek. De werkzaamheden ten behoeve van de nieuwe in- en uitrit voor de wijk op deze locatie moeten daarom te zijner tijd worden verricht onder archeologische begeleiding, e.e.a. conform het PvE. Ook dit moet in de paragraaf archeologie worden opgenomen.

4.1 De regels zijn voor het aspect archeologie akkoord.

Wij hebben de regels beoordeeld en hebben geen opmerkingen.

5.1 Het rapport van het aanvullende booronderzoek en proefsleuvenonderzoek moet in de bijlagen bij het bestemmingsplan worden opgenomen.

Dit rapport moet ter onderbouwing van het verwijderen van de dubbelbestemming archeologie voor de vrijgegeven delen van het plangebied en moet daarom raadpleegbaar zijn bij het bestemmingsplan.

Kanttekening

Hoewel voor de vrijgegeven delen van het plangebied op basis van het vooronderzoek een lage archeologische verwachting geldt, kan nooit helemaal worden uitgesloten dat bij uitvoering van de werkzaamheden alsnog archeologische vondsten worden gedaan. Dergelijke (toevals)vondsten moeten op grond van artikel 5.10 van de Erfgoedwet bij de bevoegde overheid (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) worden gemeld. Om praktische redenen kan deze melding worden gedaan bij de gemeente of bij de ODRU, bij voorkeur voorzien van een foto van de vondst en gegevens over de locatie van de vondst.

Wat is getoetst?

- Bouma, N. & J.J. Jetses 2023: *Graven in de oevers van de Aa bij de Ter Aaseweg in Nieuwer Ter Aa. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven en een aanvullend booronderzoek.* ADC-rapport 6270, concept d.d. december 2023, ADC ArcheoProjecten, Amersfoort.
- Bestemmingsplan Nieuwer Ter Aa – Clarenborg (toelichting, regels en plankaart). Ontwerp d.d. 7 december 2023.

Waaraan is getoetst?

- Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 4.1.
- Dijkstra, J. 2023: *Programma van Eisen Ter Aaseweg, Nieuwer ter Aa (gemeente Stichtse Vecht), PvE nr. 2301, ADC ArcheoProjecten, Amersfoort.*
- Erfgoedwet 2016.
- Archeologiebeleid gemeente Stichtse Vecht: Hogenboom, F, D.R. Stiller, M.K. Dütting & J. Teters 2021: *Actualisatie archeologische verwachting- en beleidskaart gemeente Stichtse Vecht.* ODRU-erfgoedrapport 42, Omgevingsdienst regio Utrecht, Utrecht.

Bijlage: onderzochte en nog te onderzoeken delen van het plangebied

Afb. 1: kaart van het plangebied (overgenomen uit Dijkstra 2023). Voor het uiterst noordoostelijke deel moet op de plankaart een dubbelbestemming archeologie worden opgenomen (rechtsboven op de afbeelding, het betreft het rood gearceerde gebied). Voor alle overige delen van het plangebied kan de dubbelbestemming archeologie worden verwijderd. In het rood gearceerde gebied dient nog een archeologische begeleiding plaats te vinden.

